

הצעת תקציב

לשנות הכספים 2021-2022

ודברי הסבר

מוגשים לכנסת העשרים וארבע

משרד התקשורת

והסעיפים הצמודים לו

חוברת
כה

ירושלים - אלול התשפ"א - אוגוסט 2021

הצעת תקציב

לשנות הכספים 2022-2021

ודברי הסבר

תקציב רגיל

משרד התקשורת

חוברת
כה

משרד התקשורת

חוברת כ"ה

העמוד	התוכן
2	הצעת תקציב משרד התקשורת לשנים 2021-2022.....
דברי הסבר	
9	פרק א' - עיקרי הצעת התקציב ויעדים מרכזיים
13	פרק ב' - תיאור המשרד והתפתחויות תכניות התקציב.....
17	פרק ג' - השינויים המרכזיים בהצעת התקציב.....
18	פרק ד' - ניתוח הצעת התקציב בהשוואה לשנים קודמות וביאורים לתקציב.....
20	פרק ה' - ניתוח מגדרי של הצעת התקציב
21	פרק ו' - תיאור התפתחויות בענף.....

הצעת תקציב 2022-2021

(באלפי שקלים חדשים)

2021

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 39 משרד התקשורת
3 =	163 ==		32,269 =====	80,589 =====	משרד התקשורת =====
3	163		32,269	80,589	משרד התקשורת רזרבה
					11 12

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2022					
הוצאה למעשה 2019	תקציב 2020	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
98,015 =====	94,645 =====	3 =	161.5 ==		232,269 =====	85,017 =====	
98,015	92,368 2,277	3	161.5		232,269	81,122 3,895	

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2021-2022

(באלפי שקלים חדשים)

2021

משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 39 משרד התקשורת
3	163		32,269	80,589	11 משרד התקשורת
3	152.5		32,269	72,386	11 01 פעילות משרד התקשורת
					11 02 מנהל וארגון
					11 03 חשבות
					11 04 אגף הספקטרום
	10.5			8,203	11 05 המועצה לשידורי הכבלים

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2022					
הוצאה למעשה 2019	תקציב 2020	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
98,015	92,368	3	161.5		232,269	81,122	
-----	-----	-	-		-----	-----	
01 42,619	82,948	3	151		232,269	72,865	
02 24,613							
03 22,204							
04 441							
05 8,138	9,420		10.5			8,257	

* משרות עבודה בלתי צמיתה

הצעת תקציב 2021-2022

(באלפי שקלים חדשים)

2021

משרות * עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	סעיף 39 משרד התקשורת
					12 זרבה
					12 01 זרבה

* משרות עבודה בלתי צמיתה

תקציב ברוטו		2022					
הוצאה למעשה 2019	תקציב 2020	משרות* עב"צ	שיא כח אדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	
	2,277					3,895	

01	2,277					3,895	

* משרות עבודה בלתי צמיתה

משרד התקשורת - סעיף 39

פרק א' - עיקרי הצעת התקציב ויעדים מרכזיים

הצעת תקציב משרד התקשורת לשנת 2021 מסתכמת בכ-113 מיליון ש"ח מהם כ-80.5 מיליון ש"ח בהוצאה נטו וכ-32 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה. הצעת תקציב משרד התקשורת לשנת 2022 מסתכמת בכ-317 מיליון ש"ח מהם כ-85 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, וכ-232 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה.

טבלה מסכמת בחלוקה לפי מיונים כלכליים:

הצעת תקציב המשרד לשנת 2021

מיון כלכלי רמה 1	שם מיון רמה 2	הוצאה נטו	הוצאה מותנית בהכנסה	הכנסה מיועדת	הרשאה להתחייב	שיא כח אדם	חודשי עבודה
שכר	שכר בארץ	47,384	0	0	0	163.	36
קניות	קניות בארץ	27,166	32,269	0	0	0.	0
העברות	תמיכות לפי סעיף 3א	4,800	0	0	0	0.	0
הכנסות מיועדות	הכנסות תקציב רגיל	0	0	-32,269	0	0.	0
העברות פנים תקציביות	השתתפויות	1,239	0	0	0	0.	0

הצעת תקציב המשרד לשנת 2022

מיון כלכלי רמה 1	שם מיון רמה 2	הוצאה נטו	הוצאה מותנית בהכנסה	הכנסה מיועדת	הרשאה להתחייב	שיא כח אדם	חודשי עבודה
שכר	שכר בארץ	47,810	0	0	0	161.5	36
שכר	רזרבה	1,992	0	0	0	0	0
קניות	קניות בארץ	27,449	32,269	0	0	0	0
קניות	רזרבה	1,903	0	0	0	0	0
העברות	תמיכות לפי סעיף 3א	4,800	0	0	0	0	0
העברות	סובסידיה	0	200,000	0	0	0	0
הכנסות מיועדות	הכנסות תקציב רגיל	0	0	-232,269	0	0	0

יעדים מרכזיים של המשרד:

משרד התקשורת משמש כגוף האחראי לאסדרת ענף התקשורת האלקטרונית והדואר ולפיקוח על הגופים הפועלים בו. המשרד אחראי ליישום מדיניות הממשלה בנושא התקשורת ולקביעת הכללים שבמסגרתם פועלים הגופים בענף, על תחומיו השונים. מאחר שבאופיו המשרד הוא משרד מטה, משמש רוב תקציבו למימון הוצאות השכר של העובדים, להוצאות תפעול שוטפות, לרכישת שירותי ייעוץ, לעריכת מחקרים וסקרים ולרכישת ציוד לצורך פעילות הפיקוח והאכיפה של המשרד.

התחום הנייח

במהלך השנים 2021 ו-2022 משרד התקשורת יפעל להגברת התחרות בתחום הנייח באמצעות הצעדים המרכזיים הבאים:

1. **יישום מדיניות לפרישת תשתיות אולטרה רחבות פס בישראל** - מתוך הבנה של היעדר היתכנות כלכלית לפרישת רשת מתקדמת (לרוב סיבים אופטיים) באזורים מסוימים בארץ, גובש מתווה הסיבים שעבר בחקיקה בדצמבר 2020. מטרת המתווה היא להבטיח כי בכל אזור בארץ יהיה לפחות בעל רישיון אחד המחויב בפרישת רשת מתקדמת ובאספקת שירות סיטונאי על גבי רשת זו. במסגרת המתווה חברת בזק הודיעה על פרישת רשת מתקדמת לכ-80% ממשקי הבית בישראל. במקביל הוטלה חובת תשלומים על השחקנים הרלוונטיים בשוק התקשורת ל"קרן תמרוץ" שמטרתה השתתפות במימון פרישת רשת מתקדמת באזורים בהם בחרה בזק שלא לפרוש. הסדר זה יביא לפרישה רחבת-היקף של סיבים אופטיים הן באזורי הביקוש והן באזורי התמרוץ. המשרד צפוי בשנים הקרובות ליישם את המתווה באמצעות גביית כספי קרן התמרוץ ומכרז חובת הפרישה באזורי התמרוץ.
2. **המשך מעקב אחר יישום רפורמת השוק הסיטונאי** – רפורמת השוק הסיטונאי שהחלה בשנת 2015 מטילה חובה על בעלות התשתית לספק שירותים סיטונאיים לספקיות שירות חסרות תשתית כך שהן תוכלנה להציע לצרכנים סלי שירותים הכוללים גישה לאינטרנט, שירותי טלפוניה ושירותים נוספים. כדי להמשיך את יישום הרפורמה, מתוכנן ליישם שוק סיטונאי על רשתות מבוססות סיבים אופטיים, תכנון מנגנונים דינאמיים לעדכון תעריפים סיטונאיים ומתן דגש על שימוש בתשתיות פאסיביות כחלק מעיקרון "סולם השקעות" וכחלק ממדיניות הממשלה להאצת פיתוח תשתיות פס רחב והתאמת הרגולציה לתשתיות אולטרה רחבות פס.

התחום הנייד (סלולרי)

במהלך השנים 2021 ו-2022 משרד התקשורת יפעל במספר דרכים ליצירת תשתית לפיתוח טכנולוגי בענף, וכפועל יוצא מכך – להביא למגוון שירותים חדשים ומתקדמים לצרכנים:

1. **פרישת רשתות דור 5** – בשנת 2020 הושלם ההליך המכרזי להקצאת תדרים בתחום הגיגה הרץ הראשון ותחום תדרי ה-2.6 מה"ץ וה-3.5 מה"ץ. הקצאת תדרים לרשת גישה רחבת פס מאפשרת אספקת שירותי רט"ן מתקדמים בדור הרביעי ובדור החמישי, צמצום הפער הטכנולוגי בין ישראל ובין מדינות מתקדמות בעולם, וקידום פלטפורמות ל-IOT. בשנים 2021-2022 ימשיך המשרד לעקוב אחרי פרישת רשתות דור 5 בהתאם לתנאי המכרז ולאבני הדרך הכלולים בו. כמו כן, פועל המשרד למכרז תחומי תדר נוספים.
2. **הרחבת פרישת רשתות דור 4** – בפברואר 2021 המשרד נתן הוראה להפעלת אבן דרך ד' הקבועה ברישיונות הכלליים של חברות הרט"ן. כתוצאה מכך, חובת הכיסוי בדור 4 תורחב כך שבפברואר 2023 תחול חובת כיסוי על 90% משטח המדינה, ובפברואר 2025 תגדל החובה ל-95%. צעד זה יביא לאספקת שירותי רט"ן ברשת מתקדמת בכל רחבי הארץ, ולצמצום הפער בכיסוי סלולרי בין האזורים המרוחקים לאזורים האורבניים.

3. **סגירת רשתות בטכנולוגיות ישנות** – ביוני 2021 החליט המשרד על החלת מתווה מדורג לסגירת טכנולוגיות דור 2 ו-3, לפיו השירות בטכנולוגיות אלה ייפסק בסוף שנת 2025, זאת על מנת להפנות את המשאב המוגבל של תדרי הרדיו לביסוס טכנולוגיות דור 4 ו-5. המהלך יקדם את תשתיות התקשורת הניידות בישראל, נוכח הצורך במתן מענה לצרכים הגדלים של תשתיות התקשורת הסלולרית והביקוש הגובר לתקשורת נתונים בפס רחב.
4. **הסדרת תחום התדרים בגיגה הרץ הראשון** – הסדרת תדרי הגיגה הרץ הראשון בהתאם להועדה האזורית המתאימה למדינת ישראל. לשם כך נדרש מחברות פרטיות לפנות את הספקטרום שאינו תואם את ההועדה, וכן פינוי של תדרים שהוקצו לכוחות הביטחון בתחום הגיגה הרץ הראשון עבור שימושים אזרחיים, בדומה למגמות בעולם.
5. **צמצום חסמי פרישת תשתיות סלולריות** – בשנת 2021 פעל צוות בין-משרדי, בראשות מנכ"לית משרד התקשורת ובהשתתפות משרד האוצר, משרד המשפטים, משרד הגנת הסביבה ומנהל תכנון, על מנת לעדכן את מדיניות התכנון והרישוי של מתקני שידור סלולריים ולהתאימה למציאות הטכנולוגית המשתנה באופן תדיר ולביקוש הגובר לתקשורת נתונים בפס רחב. יישום עיקרי המלצות הצוות מקודמים במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2021-2022. בנוסף, משרד התקשורת יפעל בשיתוף עם מינהל התכנון לעדכון תמ"א 36א, אשר מסדירה את תכנונם של מתקני שידור סלולריים, ובהתאם להמלצות הצוות בדבר עדכון מדיניות הרישוי. צעדים אלו יאפשרו את הקמתם של מתקני שידור קטנים יותר, בצפיפות רבה ובהספק שידור נמוך, ובכך יתמוך בפרישה נרחבת של דור 5.
6. **ייעול השימוש בספקטרום** – תדרי הרדיו הם משאב לאומי מוגבל. על מנת לגלם את שוויו הכלכלי של התדר, ועל ידי כך להביא לשימוש יעיל בספקטרום התדרים, תקנות פקודת הטלגרף קובעת אגרות בעד הועדת תדרים והקצאתם, עם זאת, פקודת הטלגרף קובעת כי תקנות אלה לא יחולו על כוחות הביטחון. על מנת להביא להתייעלות שימוש כוחות הביטחון בספקטרום, מוצע במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2021-2022 לתקן את פקודת הטלגרף באופן שתבוטל החרגת כוחות הביטחון מתשלום אגרות בעד הקצאת תדרים. בהתאם לכך יפעל משרד התקשורת לעדכון תמחור האגרות בעד הקצאת תדרים, כך שהתשלום ישקף את ערכו הכלכלי של התדר.

הקמת מסד נתונים משרדי

בשנים 2021-2022 ימשיך המשרד לקדם את פרויקט הקמת מסד הנתונים המשרדי אשר עתיד להכיל מסד נתונים מרכזי, מערכת GIS ובה נתונים אודות תשתיות התקשורת הקיימות והנפרשות במדינת ישראל, לצד נתונים סטטיסטיים אודות מנויים. נתונים אלו יסייעו בגיבוש מדיניות המשרד בתחום פרישת תשתיות תקשורת ומתן שירותי תקשורת ללקוחות וכן לעצב כלי פיקוח ואכיפה מתאימים. כמו כן, מתכוון המשרד להנגיש מידע רלוונטי לציבור על מנת להגביר את השקיפות ולספק לציבור כלים לבחירה מושכלת של ספקי תקשורת.

הגדלת התחרות בשוק השידורים

שוק הטלוויזיה הרב-ערוצית בישראל היה באופן מסורתי שוק ריכוזי בו פעלו שתי שחקניות דומיננטיות - HOT ו-Yes. בשנים האחרונות הולכת ומתפתחת תחרות מצד סלקום ופרטנר, שמציעות שידורי טלוויזיה על גבי תשתיות אינטרנט וספקי תוכן בין-לאומיים כדוגמת נטפליקס. בשנים האחרונות צברו סלקום ופרטנר נתח שוק של כ-25% מהמנויים ושל כ-15% מההכנסות. התחרות המתפתחת הובילה לירידת מחירי חבילות הטלוויזיה הממוצעים ולהשקת מותגים מוזלים המשדרים על גבי האינטרנט (Next מבית HOT ו-STING מבית Yes). בשנים הקרובות צפויה להימשך מגמת התעצמות התחרות, שתאפשר צמצום משמעותי של הנטל הרגולטורי הרב בתחום השידורים. ביולי 2021 הגישה הוועדה לאסדרת העל בתחום השידורים ("ועדת פולקמן") את מסקנותיה לשר התקשורת בדבר מדיניות מוצעת בשוק התכנים האודיו-ויזואליים בישראל. עם אימוץ המסקנות, יפעל משרד התקשורת יחד עם יתר השותפים בממשלה להסדרת הרגולציה בתחום השידורים, לרבות באמצעות תיקוני חקיקה, בשנים 2021-2022.

שירותי דואר ובנק הדואר

משרד התקשורת, כרגולטור המפקח על שוק הדואר ובנק הדואר, יפעל בשנים 2021 ו-2022 ליישום המלצות ועדת רוזן במטרה לקדם את התחרות בשוק הדואר ולשפר את שירותי הדואר ובנק הדואר הניתנים לציבור. במסגרת כך, כחלק מהתכנית הכלכלית לשנים 2021-2022 מוצע להרחיב את התחרות בתחום המכתבים בארץ תוך הסרת מגבלות המוטלות על חברת הדואר לפיתוח שירותים חדשים ונוספים לרבות שירותים משיקים לליבת פעילותה. לצד זה מוצע לעגן סמכויות פיקוח ואכיפה על בעלי רישיון למניעת הפרת הוראות החוק, למען הבטחת תועלת הציבור משירותי דואר. בנוסף, משרד התקשורת יפעל לתיקון התקנות שהותקנו מכוח חוק הדואר, ההיתרים ורישיון החברה. כמו כן, המשרד מקדם בתחום סמכותו את הליך ההפרטה בחברת הדואר שצפויה להוביל, יחד עם העדכון האסדרה, להתייעלות החברה ולשיפור שירותי הדואר.

פרק ב' - תיאור המשרד ופירוט תכניות התקציב

הגוף המרכזי העוסק בהסדרת שוק התקשורת, שאיננה נוגעת בנושאי תוכן שידורים, הוא משרד התקשורת. תפקיד משרד התקשורת הוא קביעת מדיניות הממשלה בענף התקשורת ויישומה באמצעות מתן רישיונות, פיקוח ואכיפה על הגופים הפועלים בענף, הקצאת משאבים (תדרים ומספור), פיקוח על תעריפי שירותים בענף וביצוע פעולות הנדרשות במטרה לקדם את רווחת הצרכן והבטחת תנאי תחרות הוגנת בין השחקנים הפועלים בו.

תפקידיו של המשרד מבוצעים באמצעות גורמי המטה במשרד והיחידות המקצועיות כדלהלן:

1. הנהלת המשרד

במסגרת הנהלת המשרד נכללות היחידות הבאות: לשכת השר, לשכת המנהל הכללי, דובר, מבקר פנים וקצין בטחון.

2. אגף מנהל ומשאבי אנוש

האגף למנהל ומשאבי אנוש מרכז את הנושאים הבאים: נהלי כוח אדם, קליטת עובדים, תקן ושיבוץ עובדים, קידום עובדים, שינויים בדרגות, פרישה לפנסיה, ענייני משמעת, הדרכה ביחידות המשרד ותחזוקה שוטפת של בנייני ורכבי המשרד.

3. האגף למערכות מידע

האגף למערכות מידע פועל לממש את יעדי המשרד באמצעות תשתית וכלים טכנולוגיים, מערכות מידע רוחביות ומערכות ייעודיות המותאמות לצרכי האגפים השונים במשרד. האגף פועל בשיתוף פעולה עם כלל אגפי המשרד על מנת לייעל את תהליכי העבודה, למצות את המידע המשרדי לצורך ניתוח מגמות וקבלת החלטות ולשפר את השירות לאזרח.

4. מינהל כלכלה

מינהל כלכלה אמון על גיבוש העמדה הכלכלית של המשרד בנושאים שעל אסדרתם מופקד המשרד. במסגרת זו, המינהל עוסק בנושאים הבאים: גיבוש מדיניות פיתוח התחרות והסרת חסמים להתפתחותה; גיבוש מדיניות פיקוח על תעריפים לגופים המצויים תחת סמכות הפיקוח של המשרד (חברת בזק, בעלי רישיונות בזק וחברת הדואר); בדיקת ההיבטים הכלכליים בעת הכנת מכרזים לבחירת מפעילי תקשורת וליווי כלכלי של תהליך מתן רישיונות לספקי שירות; מתן שירותי ייעוץ כלכליים בסוגיות הנוגעות לאסדרת תחום התקשורת לאגפי המשרד השונים, להנהלת המשרד ולשר התקשורת.

5. אגף הכספים (החשבות)

אגף הכספים אחראי על ביצוע הפעילות הכספית של משרד התקשורת כמקובל בחשבונות משרדי הממשלה כגון ביצוע תשלומי שכר וקנינות. במסגרת זו האגף מבצע התקשרויות עם ספקים, ונותני שירותי, תוך הפעלת בקרה ניהולית. בנוסף האגף מטפל בגביית תמלוגים ממפעילי התקשורת החייבים בתשלום תמלוגים, וכן בגביית אגרות תדרים בשיתוף עם אגף הספקטרום.

6. לשכה משפטית

לשכת הייעוץ המשפטי עוסקת בכלל נושאי הרגולציה ובשאר הנושאים שהם בעלי היבטים

משפטיים וקשורים בפעילות המשרד. במסגרת זו עוסקת הלשכה, בין היתר, בקידום הצעות חוק, בטיפול בהצעות חוק ממשלתיות ופרטיות, בהכנת חקיקת משנה על כל רבדיה, בניסוח רישיונות של מפעילים בתחום תקשורת ובתחום הדואר, בליווי משפטי של מתן השירותים הכספיים בבנק הדואר ובפיקוח עליהם, במתן חוות דעת משפטיות הנוגעות לקידום מדיניות השר ולעבודת המשרד, במתן ייעוץ משפטי לוועדות מכרזים, במתן ייעוץ משפטי לייצוג המשרד בערכאות משפטיות מול גורמים הפועלים בענף ועוד.

7. מינהל הנדסה

מינהל ההנדסה מאגד את היחידות הבאות: אגף הנדסת תקשורת, ואגף תכנון והנדסת ספקטרום.

אגף הנדסת תקשורת אחראי לגיבוש חוות דעת הנדסיות לטובת קביעת מדיניות וכללי הסדרה בתחום התקשורת, גיבוש כללים להסדרת המוכנות הטכנו-הנדסית של חברות התקשורת לחירום, בחינה וגיבוש חוות דעת ביחס לנספחים הנדסיים בתהליכי רישוי חברות תקשורת, הגדרת מפרטים טכניים ותקנים הנדסיים לשירותים ולציוד תקשורת ותכנון וניהול המספור (בניית תכנית מספור, ניהול המשאב).

אגף תכנון והנדסת ספקטרום אחראי לניהול משאב ספקטרום התדרים של מדינת ישראל ומתן רישיונות לשימוש בספקטרום התדרים. במסגרת זו עוסק האגף בתכנון והקצאת תדרי רדיו למשתמשים ביטחוניים ואזרחיים (הענקת רישיונות), מקיים קשר מקצועי שוטף עם ארגונים בינלאומיים בתחום התקשורת האלחוטית, בגביית אגרת רישוי ואגרת הקצאת תדרים.

8. אגף בכיר רישוי

אגף בכיר רישוי ממונה על הרישוי בתחום שרותי הבזק, באמצעות הכנה, הענקה, תיקון ועדכון של רישיונות מסוגים שונים, מרכז את פעילות ועדת הרישוי הסטטוטורית וצוות רישוי ואת פעילות גורמי המשרד המעורבים בתהליכי הרישוי. בנוסף, האגף אחראי למתן רישיונות ניסוי לשילוב טכנולוגיות חדשות. האגף אחראי על אישורי שחרור מהמכס לציוד קצה אלחוט, ליבוא אישי ומסחרי, על פי הקריטריונים הקבועים בצו אי תחולה. כמו כן, באחריות האגף בדיקת התאמתו של ציוד קצה קווי המיובא לישראל או מיוצר בה לרשתות הבזק הציבוריות ולמתן "אישורי סוג" ואישורים מיוחדים לייבוא ציוד כאמור.

9. אגף אסטרטגיה ותכנון

האגף עוסק הן בתכנון עבודת המשרד, והן במתן כלים למקבלי ההחלטות בדבר אסטרטגיה לשוק התקשורת. זאת, באמצעות קידום רפורמות רגולטוריות, טיוב רגולציה, ותמיכה בתהליכים מרכזיים בתחום הרגולציה והתפתחות שוק התקשורת. כמו כן, האגף משמש מוקד ידע לרגולציה השוואתית וליישום רגולציה מתקדמת. האגף מנהל גם את תהליך תכנון העבודה המשרדי ואת הבקרה על יישום תכניות העבודה.

10. אגף פיקוח ואכיפה

מפעילי התקשורת השונים פועלים מתוקף רישיון שניתן להם ע"י שר התקשורת בהתאם לחוק התקשורת. לצד מערכת ההסדרה, יש צורך בפיקוח על עמידת בעלי הרישיונות במסגרת המותרת להם על פי הרישיונות שבידיהם. בהתאם, אגף פיקוח ואכיפה בודק את עמידת בעלי

הרישיונות בתחומים הבאים: הבטחת רמת שירות נאותה לצרכנים, הבטחת שירות לכל דורש, מניעת פגיעה בתחרות, בחינת דרכי עמידת המפעילים בתנאים למתן שירותיהם, טיפול בפניות הציבור, פעילות למניעת תופעת ההונאות בענף התקשורת ואכיפת הוראות החוק על גורמים בלתי מורשים הפועלים שלא כדין בענף התקשורת.

בנוסף אחראי מנהל פיקוח ואכיפה על אגף החירום שהוקם על מנת להבטיח את הרציפות התפקודית וההמשכיות של תשתיות ושירותי התקשורת בזמן חירום. האגף מופקד על היערכות מערך התקשורת לשעת חירום באמצעות הסדרת נושא החירום מול בעלי הרישיונות ועל רציפות ואיכות התשתיות והשירותים הניתנים על ידיהם בעת חירום באמצעות הנחיה, תיאום והכוונה.

11 . מנהל הדואר

המנהל אחראי על הסדרת הפעילות בענף הדואר בישראל, הכוללת בין היתר, פיקוח ובקרה על אספקת שירותי הדואר האוניברסאליים המסופקים על ידי חברת דואר ישראל, פיקוח על פעילותם של בעלי הרישיונות וההיתרים בתחום, הסדרת יחסי הגומלין בין בעלי הרישיונות השונים לשם הבטחת תחרות הוגנת, טיפול בפניות הציבור בתחום הדואר, איתור והסדרה של כשלי שוק בתחום והשתתפות בגיבוש מדיניות המשרד בתחום הדואר.

12 . אגף קשרי חוץ

האגף לקשרי חוץ מוביל את פיתוח הקשרים של המשרד עם מדינות זרות, ארגוני תקשורת בינ"ל, ארגונים בינ"ל ואזוריים לשיתוף פעולה כלכלי ותקשורתי, גופים מסדירים במדינות זרות, חברות תקשורת גלובאליות וזרות וגורמים המעוניינים להשקיע בשוק התקשורת. קשרים אלה מביאים הן לייצוג הולם של ישראל מול הגורמים האמורים, והן לטיוב הרגולציה באמצעות למידה ויישום של "best practices" של רגולטורים מובילים.

13 . המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין

המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין היא מועצה ציבורית המהווה את הגוף האמון על פי חוק לפקח על השידורים הרב ערוציים על גבי הכבלים והלוויין, וכן על הערוצים הייעודיים, ערוץ הקניות וערוץ הכנסת. המועצה מונה 13 חברים שמתמנים על פי חוק.

תפקיד המועצה הוא לקדם את האינטרס הציבורי בתחום הטלוויזיה הרב ערוצית למנויים, בכבלים ובלוויין, באמצעות קידום התחרות בשוק ואסדרת תחומים בהם קיים כשל שוק או חשש משמעותי לפגיעה באינטרס הציבורי. במסגרת המועצה פועלת מנהלת אסדרת השידורים לציבור, הפועלת כזרוע הביצועית והמייצגת של מועצת הכבלים והלוויין. עבודתה כוללת ייעוץ מקצועי ומשפטי, פעולות פיקוח, גיבוש מדיניות, טיפול בפניות ציבור וטיפול שוטף בבעלי הרישיונות הנמצאים תחת פיקוחה של המועצה.

תיאור נושאי ההוצאה בסעיף זה בחלוקה לתכניות**391101 פעילות משרד התקשורת**

במסגרת התכנית מתוקצבים תשלומי השכר והפעילות השוטפת של משרד התקשורת, כגון תחזוקה, אבטחה, שכירות, ארנונה ומיסים, דמי חברות בארגונים בין לאומיים, מחשוב וכן התקשרויות לייעוץ ופרויקטים חד פעמיים.

391105 המועצה לשידורי הכבלים ושידורי הלוויין

התקציב מיועד למימון הוצאות שכר ותפעול של המועצה לשידורי הכבלים ושידורי הלוויין, תשלום לחברי המועצה, עריכת מחקרים וסקרים עבור המועצה. בנוסף משמש התקציב למימון הקשר עם הציבור ומתן מענה לפניותיו ולמימון תמיכה בשידורים בשפה האמהרית והטיגרנית.

391201 רזרבה

התקציב בתכנית משמש כרזרבה לעמידה ביעד ההוצאה וכרזרבה להתייקרויות בשכר.

פרק ג' - השינויים המרכזיים בהצעת התקציב

עיקרי השינויים בתקציב משרד התקשורת, הסכומים באלפי ש"ח:

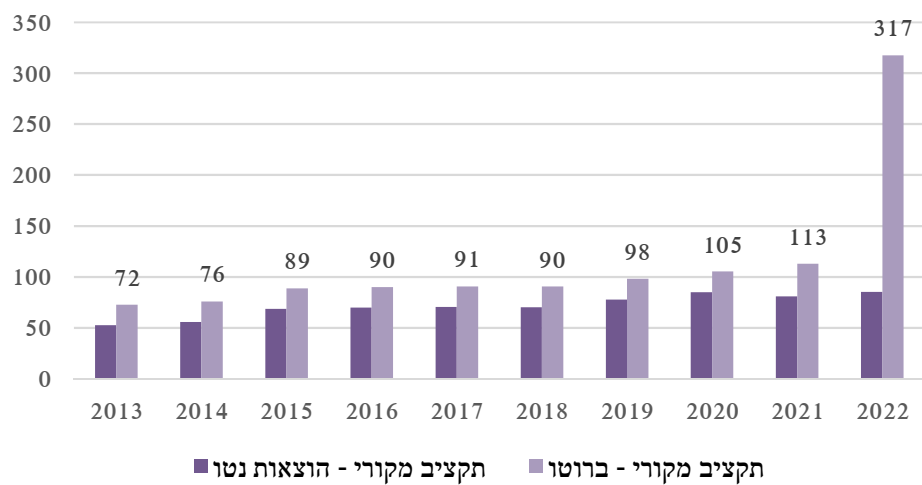
מס' הסבר	שינוי	הוצאה נטו	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	שיא כ"א
	תקציב מקורי לשנת 2019	77,647	20,269	0	150.5
1	קליטת עובדים לרבות עובדים בלתי צמיתים				21
2	גידול בהיקף העברות תשלומי אגרות למינהל האזרחי		12,000		
3	מערכות מחשוב	6,000			
4	יישום מתווה הסיבים	500			
5	הסדרת בסיס התפעול של המשרד	2,829			
6	הפחתה רוחבית בתקציב המדינה	-6,387			-8
	סה"כ תקציב לשנת 2021	80,589	32,269	-	163
7	גידול בהוצאות השכר	4,958			
8	הפחתות רוחביות בתקציב המדינה	-530			-1.5
	סה"כ תקציב לשנת 2022	85,017	32,269	-	162

ביאור לשינויים:

- קליטת עובדים שהועסקו כעובדים בלתי צמיתים כחלק ממדיניות הממשלה וגידול בתקני כח האדם בעקבות הרפורמה באישור מוצרי קצה.
- משרד התקשורת מעביר למינהל האזרחי את השיעור היחסי של אגרות התדרים הנגבות בהתאם לשימושים באזור יהודה ושומרון. בהתאם לשינוי שיטת החישוב וגידול השימוש בספקטרום היקף העברות גדל.
- משרד התקשורת פועל להקמת והטמעת מערכת CRM שתשפר את עבודת המשרד ואת ממשקיו עם הציבור ועם הגופים המפוקחים.
- תכנון מרכזי קופת התמרוץ במסגרת יישום מתווה הסיבים מצריכים ייעוץ כלכלי ומשפטי על ידי יועצים חיצוניים.
- תקצוב בסיס תפעול המשרד בהתאם להתייקרויות ולביצוע בפועל בשנים האחרונות.
- הפחתות רוחביות בתקציב המדינה בהתאם להחלטת ממשלה מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה מיום 27 במאי 2020, להחלטת ממשלה מיום 26 ביולי 2020, להחלטת ממשלה מיום 1 במרץ 2021, להחלטת ממשלה מיום 9 במאי 2021, ולהחלטת ממשלה מיום 9 במאי 2021.
- בהתאם לגידול במספר העובדים והתייקרויות השכר נדרשת הגדלת תקצוב השכר במשרד.
- הפחתות רוחביות בתקציב המדינה בהתאם להחלטת ממשלה מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה מיום 11 בינואר 2018, להחלטת ממשלה מיום 9 במאי 2021, וכן בהתאם להחלטות ממשלה שהתקבלו במסגרת הצעת תקציב המדינה לשנים 2021-2022 מיום 2 באוגוסט 2021.

פרק ד' – ניתוח הצעת התקציב בהשוואה לשנים קודמות וביאורים לתקציב

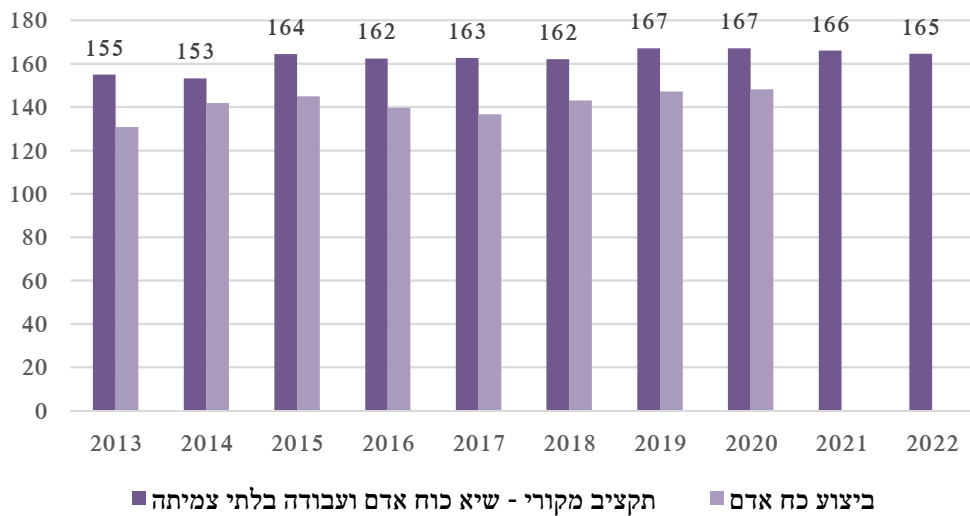
התפתחות תקציב ברוטו ונטו 2013-2022, מיליון ש"ח

ביאור לשינויים:

בשנת 2022 ייושם מנגנון התמרוץ של מרכז דור 5, בהתאם יירשמו בתקציב המשרד הכנסות מיועדות בהיקף של 200,00 אלפי ש"ח מכספי המכרז שיוחזרו לחברות בהתאם לעמידה ביעדי הפרישה.

התפתחות כוח אדם 2013-2022

להלן טבלה המתארת את ההנחות שנלקחו לצורך ניהול הסיכונים העיקריים בעת בניית תקציב המשרד:

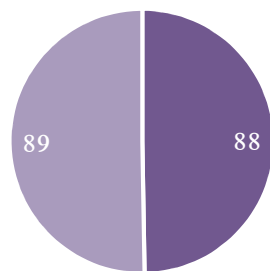
נושא	הסבר כללי על אופן התקצוב	משתנים עיקריים והנחות	רגישות לשינויים בהנחות
ייעוץ	תקציב הייעוץ של המשרד מתבצע ביחס לתוכניות העבודה הנגזרות מתהליכים רגולטוריים.	בשנים 2021-2022 צפויים להתבצע מספר מהלכים מרכזיים אשר דורשים ייעוץ כלכלי ומשפטי: המשך אסדרת התחום הנייח ותמחור השוק הסיטונאי, הוצאה לפועל של מכרזי מתווה הסיבים ועדכון תעריפי אגרות התדרים.	צרכי המשרד ותוכניות העבודה משתנים ביחס להתפתחות מהלכים רגולטוריים. שינויים משמעותיים וקצב פרסום המכרזים יצריכו הגדלת ההוצאה התקציבית בגין ייעוץ.
מנהל וארגון	תקציב המנהל והארגון נקבע ביחס לביצוע בשנים קודמות, תוך ניסיון להסדיר את בסיס התקציב כך שיכלול את כל עלויות התפעול הקבועות של המשרד.	התקצוב מושפע מהיקף כוח האדם במשרד ומפרוייקטים ייחודיים. בשנים 2021-2022 מתכנן משרד התקשורת לבצע התאמות ושרווגים במערכות המחשוב השונות.	גידול בהיקף כוח האדם ושינויים ארגוניים, כמו גם שדרוג מערכות התשתית המשמשות את המשרד, עשויים להוביל לגידול בהוצאה התקציבית.

פרק ה' - ניתוח מגדרי של הצעת התקציב

בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2084 מיום 7 באוקטובר 2014 שעניינה "אימוץ המלצות הוועדה לבחינה מגדרית של תקציב המדינה בישראל" בוצע ניתוח מגדרי להצעת התקציב של משרד התקשורת.

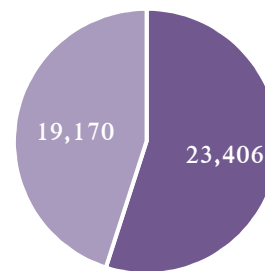
שכר ותקציב השכר: עיקר ההוצאה בתקציב משרד התקשורת היא בגין תשלומי שכר לעובדים ולכן ניתוח מגדרי של הצעת התקציב צריך להתבצע לאור בחינת ההוצאה בגין תשלומי שכר. בשנת 2021, מתוך סה"כ עובדי המשרד בפועל בשנת 2021 כ-50% הן נשים, כאשר השכר ממוצע של עובדות משרד התקשורת עומד על כ-81% משכר עובד במשרד.

כלל העובדים במשרד

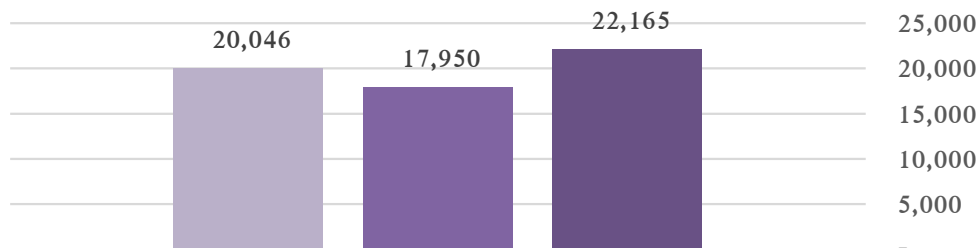
■ נשים ■ גברים

תקציב השכר (אלפי ש"ח)

■ נשים ■ גברים

שכר ממוצע וחציוני

שכר ממוצע (ברוטו)

■ גברים ■ נשים ■ כל המשרד

פרק ו': תיאור ההתפתחויות בענף

רקע על הענף ותחומי הפעילות בו

הכנסות ענף התקשורת האלקטרונית בשנת 2019 הגיעו לכ-17.54 מיליארד ש"ח (בניכוי תשלומי קישוריות), ירידה של כ-5% מהכנסות הענף בשנת 2018, בעיקר עקב התגברות התחרות בתחומי התקשורת השונים. להתפתחות שוק התקשורת ישנה השפעה גדולה על התפתחות המשק. תשתית תקשורת מתקדמת ושירותי תקשורת מגוונים בפרישה גיאוגרפית רחבה הם תנאי חשוב להבטחת המשך הצמיחה, שיפור כושר התחרות של המשק הישראלי ושיפור השירותים הניתנים במשק.

ההתקדמות הטכנולוגית המהירה בשני העשורים האחרונים הביאה לשינוי מהותי באופיו של ענף התקשורת בישראל ובעולם. במשך שנים רבות, נחשב הענף לכזה שמתקיים בו מונופול טבעי. עלויות ההשקעה הנדרשות להקמת רשת תקשורת והיתרונות המשמעותיים לגודל המאפיינים את הפעילות בענף מנעו קיומה של תחרות אפקטיבית בתחום אספקתם של שירותי תקשורת לציבור. לנוכח מאפיינים אלה, ספקו שירותי התקשורת במרבית מדינות העולם על ידי משרד ממשלתי או על ידי מונופול ארצי בבעלות ממשלתית מלאה. מתחילת שנות השמונים של המאה הקודמת הביאו השינויים הטכנולוגיים לירידה מהירה בהיקף ההשקעה הנדרשת להקמת רשת תקשורת ולירידה בעלויות התפעול השוטפות. תמורות אלו מאפשרות כיום לספק שורה רחבה של שירותי תקשורת במסגרות שוק תחרותיות.

בשנים האחרונות ניתן להצביע על שורה נוספת של שיפורים טכנולוגיים בענף: פיתוחים טכנולוגיים אלוטטיים, שימוש בטכנולוגיות ספרתיות מבוססות סיבים אופטיים בקרבה לבית המנוי (FTTx), שילוב של חומרה ותוכנה ברמה גבוהה וגידול משמעותי ברוחב הפס הנייח והנייד כאחד. שינויים אלו הפכו את מקטע ההפצה, קרי רשת התקשורת, לשירות הניתן לאספקה על ידי מספר גורמים במקביל ואפשרו לספק בצד שירותי התקשורת המסורתיים, מגוון רחב של שירותים מודרניים המותאמים לצרכים הייחודיים של כל לקוח. כמו כן, מתאפיין הענף בשנים האחרונות בהתלכדות של טכנולוגיות (Convergence), תשתיות ושירותים, המטשטשת את קווי התיחום המסורתיים בין תקשורת, מחשוב ושידור.

תהליך התלכדות הטכנולוגיות השפיע באופן משמעותי על מבנה שוק התקשורת כך שנוצרו ארבע קבוצות תקשורת מרכזיות המספקות שירותים במרבית התחומים הקיימים בשוק: סלולר, טלפוניה נייחת, תשתית אינטרנט, ISP ושיחות בינ"ל וטלוויזיה רב-ערוצית.

תחרות כאמצעי להשגת יעדי המדיניות

תהליך הליברליזציה וקידום התחרות בענף התקשורת טומן בחובו תועלות רבות למשק. להלן העיקריות שבהן:

1. הגדלת חופש הצרכן לבחור בין ספקים וכתוצאה מכך ירידה במחירי השירותים לצרכן;
2. הרחבת מגוון השירותים הזמינים תוך החדרה מואצת של טכנולוגיות מתקדמות;
3. תמריץ להגדלת ההשקעות ולשיפור השירות לצרכן;

4. שיפור כושר התחרות של המשק כתוצאה מזמינות שירותי תקשורת מתקדמים ותמיכה בצמיחת התוצר הלאומי והרחבת אפשרויות הצריכה והמסחר במשק. תוצאות התחרות בתחומי התקשורת השונים, הדגימו באופן מובהק את יתרונותיה של התחרות ככלי להשגת יעדי הממשלה בתחום. לפיכך, יש להוסיף ולפעול להחדרתה, להרחבתה ולביסוסה של התחרות בכל תחומי התקשורת, תוך חיזוק מעמדו של הצרכן, בין היתר באמצעות הסרת חסמי מעבר בין ספקים והגברת השקיפות והמידע אודות השירותים המסופקים לו.

1. התחום הנייח (שירותי בזק פנים-ארציים נייחים)

בתחום זה פועלות שתי חברות בעלות תשתית אוניברסאלית, חברת בזק וחברת הוט. נתח השוק של חברת "בזק" עומד על כ-60% משוק תשתית האינטרנט רחבת-הפס (במונחי קווים, כולל לקוחות סיטונאים, דצמבר 2020), על כ-60% בתחום הטלפוניה הנייחת במגזר הקווים הבדידים (בעיקר משקי בית ועסקים קטנים), וכ-46% במגזר צירי הקווים (בעיקר עסקים בינוניים וגדולים; נתוני נתח השוק בתחום הטלפוניה הינם במונחי הכנסה נורמטיבית, נכונים לחודש ספטמבר 2020). נתח השוק הנותר של תשתית האינטרנט רחבת הפס מוחזק בעיקרו על ידי קבוצת הוט (31%) והיתר מוחזק באמצעות פרישת תשתיות תקשורת על ידי פרטנר ו-IBC (9%). נתח השוק הנותר בטלפוניה הנייחת (כ-40% במגזר הקווים הבדידים ו-54% במגזר צירי הקווים) מתחלק בין חברת הוט לבין סלקום ופרטנר המספקים שירותי טלפוניה על גבי האינטרנט באמצעות טכנולוגיית voice over broadband (VOB) או באמצעות תשתיות עצמיות.

שוק סיטונאי

כאמצעי לקידום תחרות בשוק הנייח הריכוזי, מקודמת בשנים האחרונות בישראל רפורמת השוק הסיטונאי על גבי תשתיות תקשורת קיימות. זאת על מנת לאפשר חדירת שחקנים נוספים לשוק התקשורת הנייחת. שחקנים אשר אין ברשותם תשתית גישה רחבת פס כלל ארצית, יכולים היום להציע סל שירותים מגוון כולל שירותים נייחים רחבי פס באמצעות שימוש בתשתיות של אחר. מטרת השוק הסיטונאי הן הגברת התחרות, הגדלת רווחת הצרכן ויצירת תמריץ עבור בעלי תשתיות הגישה רחבות הפס הנייחות להשקעה בפיתוח ושדרוג תשתיות. בבסיס מודל השוק הסיטונאי עומדת פרדיגמת "סולם ההשקעות" לפיה יש להעמיד בפני ספקי השירותים את האפשרות לרכישת שירותים בכל מדרגה של "סולם ההשקעות", החל משירותים הכרוכים בהשקעה קטנה יחסית של המתחרים, ואשר מסתמכים על רכישת תשומות בהיקף נרחב מהמפעיל הקיים, עד לשירותים הכרוכים ברכישת תשומות בהיקף משמעותי יותר, אשר יתאימו למתחרה, שיש ביכולתו להשקיע במקטעי רשת עצמאיים, אך נדרש לפתרונות במקטעי תשתית ספציפיים אותם טרם פרש. בכך מתאפשר לספק השירותים לטפס ב"סולם ההשקעות" ולהתגבר על חסמי הכניסה בפריסת תשתית עצמאית.

אספקת שירות גישה רחבת פס סיטונאי (BSA) החלה ביום 17 בפברואר 2015, ונכון לעת הזו, כבר עברו למעלה מ-500,000 מנויי תשתית אינטרנט למתחרים (בניקוי מנויי בזק בינלאומי) במסגרת השוק הסיטונאי על רשת בזק. ביוני 2017 נקבעו תעריפים לשירותים סיטונאיים ברשת הוט טלקום

ובהתאם לכך משרד התקשורת פועל ליישום מתכונת אספקת השירותים הסיטונאיים ברשת זו. נכון להיום מספר הלקוחות הסיטונאיים ברשת הוט נמוך (כ-40,000), והמשרד פועל על מנת להקטין חסמי מעבר, הן במישור ההנדסי והן במישור הכלכלי. בשנת 2017 החל שימוש באספקת השירותים הפאסיביים של רשת בזק (גישה לקנים ושירות סיב אפל) על ידי מתחרותיה חסרות התשתית, שהחלו לבסס פריסה עצמאית. זהו שלב מהותי בהתפתחות התחרות בתשתיות, שתביא לשיפור השירותים הניתנים לאזרח – ובראשם הגדלת קצב הגלישה וירידת רמת המחירים בשוק.

מיזם הסיבים האופטיים - תשתית הכבלים ותשתיות הפס רחב עד לבית הלקוח (FTTH)

כדי לספק מענה ופלטפורמה להתפתחות שירותים עתידיים על-גבי הרשת, ומתוך הבנה כי השקעה בפיתוח תשתיות תקשורת מניבה תועלות כלליות וחברתיות חשובות ברמה הלאומית, ישנה חשיבות מכרעת להמשך פיתוחה של רשת רחבת פס בישראל. תשתית בטכנולוגיית FTTH (סיבים עד בית הלקוח), מאפשרת גלישה במהירויות גבוהות ונמצאת בשלבים שונים של הקמה במרבית העולם המפותח. נכון להיום, ובהתאם לנעשה בעולם, נראה כי הכיוון הטכנולוגי שיספק מענה לדרישות רוחב הפס העתידיות הוא פריסת רשת בטכנולוגיית FTTH.

על מנת לעודד הקמתה של רשת בטכנולוגיה מתקדמת זו פרסמה ממשלת ישראל מכרז שמטרתו הקמת תשתית שלישית ונוספת לבזק ולהוט. באוקטובר 2013 הוקמה חברת IBC לאחר שזכתה במכרז ממשלתי מתוך מטרה לרשת את מדינת ישראל ברשת סיבים אופטיים עד לבית הלקוח. החברה החלה את פעילותה בעיקר באספקת תשתיות הסיבים האופטיים לבעלי רישיונות, אשר יספקו את השירות ללקוחות הקצה. כלומר, החברה פועלת במקטע הסיטונאי לקידום התחרות בתחום הנייח. לחברה הוענק רישיון כללי על ידי שר התקשורת, הכולל תכנית לפריסה כלל-ארצית על פי התקדמות הביקוש לשירותים של החברה. בשנת 2018, ולאחר שהמיזם נתקל בקשיים טכניים וכספיים שהובילו לשיעורי פרישה מצומצמים ביותר, ולאחר בחינה מחודשת של כדאיות המיזם, שונתה חובת הפרישה של המיזם ל-40% ממשקי הבית בישראל עד לשנת 2028 וניתנה אפשרות לחברת תקשורת אחרת להשקיע במיזם.

לאחרונה, בעלי המניות ב-IBC שונו וכעת היא מוחזקת בידי חברת חשמל ב-30%, סלקום ישראל בכ-23%, קרן תש"י בכ-23% והוט בכ-23% הנוותרים. במקביל למתן האישורים הרגולטוריים לרכישת אמצעי השליטה הנ"ל על ידי הוט תוקן רישיון IBC במספר מרכיבים ואף תוקן רישיון הוט טלקום. עיקרי השינויים:

1. חברת IBC תנמיך את חסמי הכניסה והשימוש ברשת שלה, במסגרת זו IBC חויבה לשמר את אופיה כחברה סיטונאית וחויבה להעניק הנחות על מנת לאפשר שימוש של שחקנים קטנים ברשתה במתכונת של ספק ספקים.
2. IBC חויבה לפרוש רשת אינטרנט אולטרה מהיר לכ-1.7 מיליון משקי בית, שהם למעלה מ-65% ממשקי הבית במדינת ישראל, החל ממועד העברת אמצעי השליטה ועד לטווח זמן של

חמש שנים, במסגרת זו הורחבה חובת פרישת הרשת ביחס של 1:1 בין מספר משקי הבית בפריפריה מול המרכז.

3. הוט טלקום חויבה להציע לכל ספקי האינטרנט להצטרף לכל סל שירותים משותף שאושר לה בעבר אשר יוצע על בסיס תשתית גישה לאינטרנט של IBC בתנאים שווים ובלתי מפלים בהשוואה לספק אינטרנט בעל זיקה להוט (הוט-נט).

שילובה של חברת IBC בשוק בפרישה רחבה מביא להתגברות התחרות בתחום הנייח, להאצת קצב ההשקעות בו ולשדרוג טכנולוגי של המוצר.

מתווה הסיבים

לצורך בחינת הכדאיות הכלכלית לפרישה כלל-ארצית של רשת אולטרה רחבת-פס תחת האסדרה הקיימת, הוקם צוות בין משרדי משותף למשרד התקשורת, משרד האוצר ורשות התחרות אשר מצא כי בכל הנוגע לפרישת רשתות מתקדמות, האסדרה הקיימת אינה מגשימה את תכליתה, ובלי שינוי יסודי באסדרה ובמערך התמריצים שהיא יוצרת, לא תתאפשר פרישה כלל-ארצית של רשתות מתקדמות. הצוות הגיש את המלצותיו לשר התקשורת אשר ביום 20.07.2020 אימץ אותן עם מספר שינויים.

מתוך הבנה של היעדר היתכנות כלכלית לפרישת תשתיות מתקדמות באזורים מסוימים בארץ, גיבש הצוות מתווה אסדרה כולל שעניינו מעבר מחובת אוניברסליות שחלה על בעל רישיון מסוים, למחויבות לפרישה כלל-ארצית באמצעות כמה בעלי רישיונות, המבטיח כי בכל אזור בארץ יהיה לפחות בעל רישיון אחד המחויב בפרישת רשת מתקדמת באותו אזור, וכי בעל רישיון זה יחויב באספקת שירות גישה לאינטרנט ושירות BSA סיטונאי לבעלי רישיון אחרים. כך, מתווה זה מבטיח נגישות לתשתית נייחת מתקדמת אחת לפחות לכל משק בית בישראל, לצד תחרות על מחיר ומגוון שירותים על בסיס אותה תשתית.

מטרה זו מושגת באמצעות עדכון מערך החובות של כלל השחקנים בשוק התקשורת, בשני היבטים עיקריים: (1) עדכון חובות הפרישה שברישיונות בעלי התשתית במסגרת מערך תמריצים לעידוד פרישה רחבה של רשת מתקדמת באזורים כדאיים כלכלית. במסגרת זו, בין היתר, התאפשר לחברת בזק לבחור את האזורים הסטטיסטיים בהם תפרוש ותפעיל רשת מתקדמת לכלל משקי הבית המצויים בהם. (2) הטלת חובת תשלומים על השחקנים הרלוונטיים בשוק התקשורת לחשבון ייעודי (קופת התמרוץ), שמטרתה לייצר מקור כספי להשתתפות במימון פרישת רשת מתקדמת באזורים שבהם בזק בחרה שלא לפרוש. כספי קופת התמרוץ יוקצו בהליכים תחרותיים ויסייעו במימון פרישה באזורי התמרוץ במטרה להגיע לפרישה כלל-ארצית. בהמשך לכל האמור נחקק תיקון 74 לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 לעיגון מתווה האסדרה האמור. במסגרת המתווה חברת בזק הודיעה לאחרונה על פרישת רשת מתקדמת לכ-80% ממשקי הבית בישראל, בהתאם המשרד צפוי למכרז בשנים הקרובות את חובת הפרישה לכ-20% ממשקי הבית בישראל.

בחודשים האחרונים הוצעה פרישת הסיבים במדינת ישראל. נכון לסוף שנת 2018 היקף הפרישה של תשתיות מבוססות סיב FTTH בישראל עמד על כ-10%-9 לעומת ממוצע של כ-30% במדינות

ה-OECD. על פי הערכות משרד התקשורת, נכון למועד זה, היקף הפרישה בישראל עומד על כ-40% לפחות ממשקי הבית בישראל. עד סוף שנת 2021 שיעור הפרישה צפוי לעמוד על כ-45% ו-50% ולהיות שווה לממוצע ה-OECD.

2. התחום הנייד (סלולרי)

ענף שירותי רדיו-טלפון נייד ("רט"ן") היווה 42% מהכנסות שוק התקשורת בשנת 2019. הכנסות חברות הרט"ן לשנת 2019 הסתכמו בכ-7.3 מיליארד ש"ח. על מנת להאיץ את התחרות בענף ולהביא להורדת מחירים ולשיפור רווחת הצרכן, פעלה הממשלה לקידום מספר רפורמות מבניות בשנים האחרונות. ראשית, פעלו משרד האוצר ומשרד התקשורת להכנסת מפעילים חדשים באמצעות מכרז תדרים. בנוסף לכך, פעל משרד התקשורת לכניסת מפעילים וירטואליים (MVNO) - Mobile Virtual Network Operator - הפועלים על גבי רשת של מפעיל בעל תשתית, ולחיוב נדידה פנים ארצית (National Roaming), הסדר שבמסגרתו מתאפשר למפעילי סלולר שונים להשתמש ברשתות של המתחרות לצורך מתן שירותי סלולר באזורים שונים במדינה. בנוסף, נקטו המשרדים במספר צעדים להורדת חסמי כניסה לענף וחסמי מעבר בין החברות: ביטול קנסות יציאה ממפעיל רט"ן, הפחתת תעריף קישור גומלין, ניתוק הזיקה בין עסקת רכישת המכשיר לעסקת השירות. הגברת התחרות הביאה להוזלה משמעותית במחירי שירותי הרט"ן. כתוצאה מכך, הכנסות חברות הרט"ן לשנת 2019 הסתכמו בכ-7.3 מיליארד ש"ח לעומת 17 מיליארד ש"ח בשנת 2010. החיסכון עבור בית אב (המחזיק בממוצע שלושה מכשירים) מסתכם בכ-2,800 ש"ח לשנה. התחרות הביאה לכך שהחברות שינו את אופיין של ההצעות השיווקיות למנוייהן וכפועל יוצא, השתנו הרגלי הצריכה של המנויים: שכיחותן של הצעת חבילות "ללא הגבלה" הביאה לגידול ניכר בהיקף הצריכה של שירותי שיחות, מסרונים ותקשורת נתונים (DATA) בשנים האחרונות.

מדיניות שיתוף ברשת גישה רחבת פס

בישראל קיימת מגבלה בהקצאת תדרים איכותיים למספר משתמשים בלתי מוגבל בשל השימוש של מערכות הביטחון השונות בתחומי תדר רבים. המגבלה על הקצאת התדרים, בעיקר לצורך הפעלת הדור הרביעי, מקשה על הקמת רשתות סלולר נוספות ועל כניסת מתחרות חדשות לתחום שירותי הרט"ן. מעבר למגבלה במצבת התדרים קיימים חסמי כניסה נוספים הקשורים בהקמת אתרים חדשים.

בשל הקשיים שתוארו לעיל, וכדי להגביר את התחרות בתחום שירותי הסלולר, מונהגת מדיניות שיתוף רשתות. ביום 15 למאי 2014 פורסם מסמך מדיניות שיתוף ברשת גישה רחבת פס של בעל רישיון כללי למתן שירותי רט"ן אשר כולל התייחסות נרחבת לחלופות שיתוף אתרים ותדרים על מנת לאפשר מתן שירות תחרותי ומתקדם טכנולוגית על ידי מפעילים שיעמדו בדרישות המשרד לשיתוף.

כיום בישראל פועלת רשת משותפת בבעלות חברת פרטנר תקשורת בע"מ יחד עם חברת הוט מובייל בע"מ ורשת משותפת בבעלות החברות סלקום ישראל בע"מ, גולן טלקום בע"מ ומרתון

018 אקספון בע"מ. בסוף שנת 2020 אושר מיזוג גולן-סלקום אשר צמצם את כמות המפעילים בשוק הסלולר. בנוסף, נכון לאוגוסט 2021, קיימת חוסר ודאות בנוגע לעתידה של חברת אקספון אשר נמצאת בסכסוך עסקי עם חברת סלקום ופועלת למכירת פעילות החברה.

הקצאת תדרים לטכנולוגיות מתקדמות

החדרת רשתות דור רביעי בשנת 2015 הייתה אבן דרך חיונית לשם המשך ההתפתחות הטכנולוגית של שוק התקשורת הניידת. טכנולוגיה זו מאפשרת אספקת שירותי תקשורת מתקדמים, בקצבים מהירים, באיכות גבוהה ובמגוון רחב.

תדרים לשימוש בטכנולוגיות דור 4 הוקצו במספר מכרזים. מסמכי המכרז האחרון בנושא פורסמו ביולי 2019, ובאוגוסט 2020 הסתיים הליך התיחור. התדרים שהוקצו במסגרת המכרז, משמשים לטובת הרחבת הכיסוי והקיבולת ברשתות הדור הרביעי בסלולר, שפרישתם מתרחבת בהתאם לתנאי הרישיון של המפעילות. כמו כן, התדרים מהווים בסיס להטמעת טכנולוגיות מתקדמות מהדור החמישי. המכרז כולל תכנית לתמרוץ ביצוע שדרוגים טכנולוגיים ברשתות הפס הרחב, במסגרתה ינתן מענק בהקמת אתרי סלולר מהדור החמישי בשיטת "כל הקודם – זוכה ביותר" ויופחתו אגרות תדרים בכפוף לעמידה ביעדים הנדסיים לשדרוג רשת הדור הרביעי. כתוצאה מכך, בחודשים שחלפו מהקצאת התדרים ועד היום, השתפר מצבה של ישראל במדדי השוואה בינלאומית. בשנה החולפת, חלה עלייה של 80% במהירות ההורדה, 15% במהירות ההעלאה ובהתאם ישראל טיפסה כ-32 מקומות בדירוג ההשוואתי הבינלאומי.

3. תחום שירותי האינטרנט (אספקת שירותי קישוריות לאינטרנט / ISP-Internet Service Provider)

בעלי הרישיונות לאספקת שירותי קישוריות לאינטרנט מספקים את הגישה לשרתים המפעילים את אתרי האינטרנט. הגישה ניתנת על גבי תשתית של ספקי תשתית האינטרנט. תחום זה, שהנו אחד מתחומי הפעילות התחרותיים ביותר בענף התקשורת, עבר תמורות משמעותיות בשנים האחרונות עקב הרפורמות המבניות בשוק התקשורת. כתוצאה מאותן רפורמות והתחרות ההולכת וגוברת בענף זה, החברות חוו ירידה בהכנסה הממוצעת למנוי. כפועל יוצא, כיום חברות אספקת שירותי קישוריות לאינטרנט המהותיות מהוות חלק מקבוצות תקשורת הנותנות מספר רב של שירותים משלימים ללקוח. בין הקבוצות המהותיות ניתן למנות את 013 נטויז'ן השייכת לקבוצת סלקום, 012 סמייל השייכת לקבוצת פרטנר, הוט - NET של קבוצת הוט, ובזק בינלאומי השייכת לקבוצת בזק. יש לציין כי ההפרדה בין תשתית אינטרנט לספק אינטרנט נעשתה בעבר על מנת להביא להגברת התחרות מול חברת בזק אשר פעלה כמונופול בכלל מקטעי התקשורת. בשל התמורות שחלו בעקבות פתיחת השוק הסיטונאי ובשל התחזקות חברות תקשורת חדשות אשר נכנסו לתחום, צפוי תחום שירותי האינטרנט להתאחד עם שירותי תשתית האינטרנט ולהעלם כתחום נפרד. בחודש יוני 2021 פרסם משרד התקשורת החלטה בדבר איחוד מדורג של שירותי התשתית רחבת-הפס ושירותי הגישה לאינטרנט (ISP). מתווה זה יביא לפישוט חווית הרכישה והשירות ללקוחות השירות, לצד המשך שמירה על התחרות בתחום.

4. ענף הדואר

בענף הדואר מספר מגמות שינוי בולטות: ירידה בכמות המכתבים לאור החלופות לדואר המסורתי הקיימות בשוק, לצד גידול מואץ בשימוש בחבילות ובסחר המקוון. בנוסף, קיימת מגמה של מעבר משימוש בשירות פרוטנאלי (יחידות דואר) לשימוש בערוצים מקוונים וישירים. לפיכך במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2021-2022 מוצע לעדכן את האסדרה של ענף הדואר, לאור התמורות כאמור בענף זה.